

Gemeentelijke leges 2009

bedrijfschap Horeca en Catering

Inhoud

Gemeentelijke leges 2009	1
1 Hoofdpijnen	3
1.1 Inleiding	3
1.2 Samenvatting	4
2 Drank- en horecawetvergunning	5
2.1 Inleiding	5
2.2 Tarieven	5
2.3 Top 10 hoog en laag	6
2.4 Vergelijking met 2008	7
3 Exploatievergunning	8
3.1 Inleiding	8
3.2 Tarieven	8
3.3 Top 10 hoog en laag	9
3.4 Vergelijking met 2008	10
4 Terrasvergunning	11
4.1 Inleiding	11
4.2 Tarieven	11
4.3 Top 10 hoog en laag	12
4.4 Vergelijking met 2008	13
5 Totaal drie vergunningen	14
5.1 Inleiding	14
5.2 Tarieven	14
5.3 Top 10 hoog en laag	16
5.4 Vergelijking met 2008	17
6. Precariobelasting	18
6.1 Inleiding	18
6.2 Tarieven	18
6.3 Top 10 hoog en laag	19
6.4 Vergelijking met 2008	20
7. Wisseling van leidinggevende	21
7.1 Inleiding	21
7.2 Tarieven	21
7.3 Top 10 hoog en laag	22
7.4 Vergelijking met 2008	23

Colofon

Dit is een uitgave van het bedrijf Horeca en Catering

© bedrijf Horeca en Catering

Overname van informatie uit deze publicatie is toegestaan, mits met bronvermelding.

Het bedrijf Horeca en Catering stelt zich niet aansprakelijk voor de juistheid van de aangeboden informatie. In geen geval is het bedrijf Horeca en Catering aansprakelijk voor enige directe of indirecte schade als gevolg van of in verband met de aangeboden informatie uit deze publicatie.

Zoetermeer, december 2009

1 Hoofdlijnen

1.1 Inleiding

Het onderzoek

Een horecaondernemer heeft voor het exploiteren van zijn bedrijf diverse vergunningen nodig. Welke dit zijn, kan verschillen per gemeente. Ook de tarieven van de vergunningen kunnen per gemeente sterk uiteenlopen. Om het aantal horeca-gerelateerde vergunningen en de kosten hiervoor in kaart te brengen heeft het Bedrijfschap Horeca in 2002, 2004 en 2006 op verzoek van Koninklijke Horeca Nederland onderzoek gedaan. Met ingang van 2008 heeft het Bedrijfschap het onderzoek laten uitvoeren door ABF Research. Dit rapport bevat de resultaten voor 2009, waar mogelijk vergeleken met 2008.

Met ingang van 2008 is gekozen voor een gewijzigde opzet ten opzichte van de jaren daarvoor. De belangrijkste wijziging is het directe gebruik van de gemeentelijke legesverordeningen en tarieventabellen in plaats van toezending van een enquêteformulier aan de gemeenten. Enerzijds is hierdoor informatie beschikbaar gekomen van alle Nederlandse gemeenten, in plaats van een gedeelte daarvan, anderzijds zijn per gemeente nu uitsluitend de tarieven verzameld zonder verdere informatie over een vergunning ten aanzien van de geldigheidsduur of de gebondenheid aan persoon of zaak.

Als basis voor de gegevensverzameling is een casus uit voorgaande jaren gebruikt. Het betreft de vestiging van een cafébedrijf met een bruikbaar vloeroppervlak van 150 m² op de beste lokatie van de gemeente, met daarbij een terras van 50 m² op gemeentegrond. Gekeken is naar de volgende kosten:

- Drank- en Horecawetvergunning;
- Exploitatievergunning;
- Terrasvergunning;
- Precariobelasting op een terras;
- Wijziging van een leidinggevende op de Drank- en Horecawetvergunning.

In iedere gemeente krijgt een horecaondernemer te maken met een Drank- en Horecawetvergunning en met kosten voor het wijzigen van een leidinggevende daarop. Dit geldt niet voor de overige genoemde kosten. Het kan voorkomen dat een exploitatievergunning en/of terrasvergunning wordt afgegeven in combinatie met een Drank- en Horecawetvergunning.

Met ingang van 2009 is de gebruiksvergunning afgeschaft voor het grootste deel van de horeca. De kosten hiervoor, die in voorgaande jaren een substantieel deel vormden van de totale vergunningkosten voor horecaondernemers, maken dan ook geen deel meer uit van dit onderzoek.

Alle bedragen die in het rapport voorkomen zijn afgerond op hele euro's.

Opbouw van het rapport

Aan iedere hierboven genoemde vergunning of belasting wordt in een apart hoofdstuk aandacht besteed, door middel van een beschrijving en een weergave van de kosten. Er is onder meer een top 10 van hoogste en laagste tarieven opgenomen en een vergelijking met de tarieven van 2008. Tevens zijn de gemiddelde kosten weergegeven voor de zestien regio's die Koninklijke Horeca Nederland (KHN) onderscheidt. In hoofdstuk 5 worden de kosten van drie vergunningen, te weten de Drank- en Horecawetvergunning, de exploitatievergunning en de terrasvergunning bij elkaar opgeteld om ook voor dit totaalpakket de gemeenten te kunnen vergelijken.

1.2 Samenvatting

Hieronder volgt een samenvatting van de belangrijkste uitkomsten van het onderzoek.

Stijgingspercentages en tarieven in 2009

De meeste gemeenten voeren jaarlijks een tariefsverhoging door voor hun vergunningen en belastingen. In 2009 bedraagt het gemiddelde stijgingspercentage ten opzichte van 2008 voor een Drank- en Horecawetvergunning 5,4% waardoor deze in 2009 gemiddeld € 234 kost. Voor een exploitatievergunning bedraagt deze stijging 4,3% (€ 196) en voor een terrasvergunning 4,4% (€ 94). Het totaalpakket van deze vergunningen is met 4,4% in prijs gestegen tot gemiddeld € 378. Precariobelasting op een horecaterras kost gemiddeld 3,2% meer dan in 2008 en komt op € 1.600 per jaar. Het tarief voor het wisselen van een leidinggevende is als enige gelijkgebleven en bedraagt € 113.

Uiteenlopende tarieven

Evenals in vorige jaren passen gemeenten zeer uiteenlopende tarieven toe voor de vergunningen. Zo kost het totale vergunningenpakket (Drank- en Horecawetvergunning, exploitatievergunning en terrasvergunning) in de duurste gemeente € 2.170 en in de goedkoopste € 28. Hoewel deze verschillen voor een deel voortkomen uit een verschil in het aantal vereiste vergunningen, zijn de tariefsverschillen tussen de gemeenten aanzienlijk. Ook per vergunning komen dit soort uitersten voor: een Drank- en Horecawetvergunning kost tussen € 26 en € 1.034, een exploitatievergunning tussen € 6 en € 1.369 en een terrasvergunning varieert in tarief van € 6 tot € 857.

Hoe groter de gemeente, hoe duurder

Voor alle onderzochte tarieven geldt dat deze in grote gemeenten (meer dan 75.000 inwoners) hoger liggen dan in middelgrote en kleine gemeenten. Grote gemeenten rekenen voor een Drank- en Horecawetvergunning gemiddeld het dubbele van kleine gemeenten en voor een exploitatievergunning bijna het drievoudige. Verder blijkt dat grote gemeenten relatief vaak een exploitatievergunning en een terrasvergunning voorschrijven. Precariobelasting komt in 90% van de grote gemeenten voor, terwijl dit in middelgrote en kleine gemeenten 53% respectievelijk 28% is. Kortom, zowel het aantal vergunningen als de kosten hiervoor zijn het hoogst in de grote gemeenten.

Regionale verschillen

De plaats waar een horecabedrijf is gevestigd kan van invloed zijn op de kosten voor een vergunning. Over het algemeen zijn de kosten in het oosten en het westen van het land het hoogst. Het noorden kent relatief lage tarieven. In deze regio krijgt een ondernemer daarnaast het minst vaak te maken met een exploitatievergunning, terrasvergunning of precariobelasting.

2 Drank- en horecawetvergunning

2.1 Inleiding

Ieder horecabedrijf dat alcoholhoudende drank verstrekt heeft een vergunning nodig op grond van artikel 3 van de Drank- en Horecawet. Deze vergunning is benodigd in iedere gemeente. Het gaat daarbij om een vast bedrag.

2.2 Tarieven

Het gemiddelde tarief voor een Drank- en Horecawetvergunning bedraagt in 2009 € 234.

De kosten voor een Drank- en Horecawetvergunning liggen in grote gemeenten twee keer zo hoog als in kleine gemeenten.

Tabel 2.1 Gemiddelde tarieven Drank- en Horecawetvergunning 2009 per grootteklasse van gemeente

Grootteklasse	Bedrag in €
Klein (minder dan 30.000 inwoners)	201
Middelgroot (30.000 - 75.000 inwoners)	259
Groot (meer dan 75.000 inwoners)	400
Totaal	234

Bron: ABF

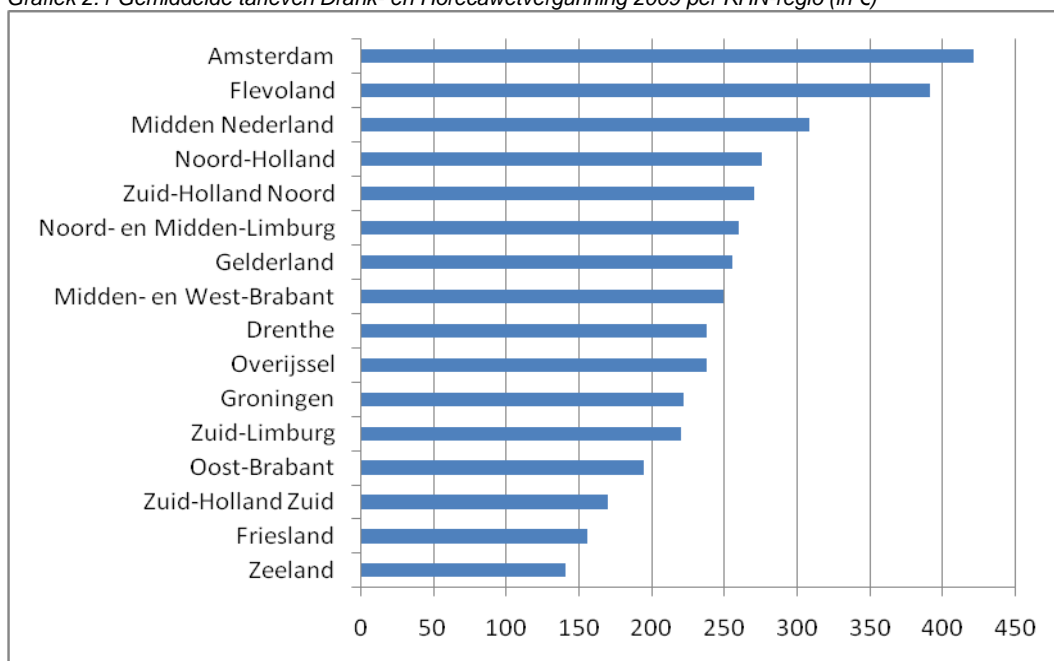
Tussen de verschillende delen van het land kunnen de tarieven eveneens uiteenlopen. Evenals vorig jaar kost een Drank- en Horecawetvergunning in het noorden het minst en in het oosten het meest.

Tabel 2.2 Gemiddelde tarieven Drank- en Horecawetvergunning 2009 per landsdeel

Landsdeel	Bedrag in €
Noord (Groningen, Friesland, Drenthe)	195
Oost (Overijssel, Gelderland, Flevoland)	259
West (Utrecht, Zuid-Holland, Noord-Holland)	250
Zuid (Zeeland, Noord-Brabant, Limburg)	216
Totaal	234

Bron: ABF

Grafiek 2.1 Gemiddelde tarieven Drank- en Horecawetvergunning 2009 per KHN-regio (in €)

Bron: ABF

In ongeveer zes op de tien gemeenten ligt het tarief voor de Drank- en Horecawetvergunning tussen plus of min 50% van het gemiddelde van € 234.

Tabel 2.3 Verdeling gemeenten Drank- en Horecawetvergunning 2009 rond het gemiddelde tarief

Verdeling	Aantal gemeenten	Procentuele verdeling
Ver onder het gemiddelde (meer dan 50%)	106	24
Onder het gemiddelde (tot 50%)	154	35
Boven het gemiddelde (tot 50%)	104	24
Ver boven het gemiddelde (meer dan 50%)	77	17
Totaal	441	100

Bron: ABF

2.3 Top 10 hoog en laag

Evenals in 2008 heeft Hellevoetsluis de goedkoopste en Eindhoven de duurste Drank- en Horecawetvergunning. De rangorde binnen de onderstaande top 10-overzichten is nagenoeg hetzelfde als vorig jaar.

Tabel 2.4 Hoogste en laagste tarieven Drank- en Horecawetvergunning 2009

Duurste gemeenten		Bedrag in €	Goedkoopste gemeenten		Bedrag in €
1	Eindhoven	1.034	1	Hellevoetsluis	26
2	Arnhem	942	2	Menaldumadeel	28
3	Waterland	785	3	het Bildt	28
4	Almelo	754	4	Wijchen	28
5	Woerden	749	5	Deventer	29
6	Zwolle	737	6	Roerdalen	31
7	Maarssen	709	7	Roermond	32
8	Uitgeest	660	8	Ferwerderadiel	34
9	Nieuwegein	634	9	Halderberge	38
10	Ameland	629	10	Eersel	39

Bron: ABF

2.4 Vergelijking met 2008

Het gemiddelde tarief voor een Drank- en Horecawetvergunning is in 2009 € 234. Ten opzichte van 2008, toen het gemiddelde tarief € 222 was, betekent dit een stijging van 5,4%.

Om een uitspraak te kunnen doen over de ontwikkeling van het tarief van 2009 ten opzichte van 2008 is de ontwikkeling per individuele gemeente bekeken. Onderstaande tabel geeft een verdeling van de gemeenten naar ontwikkeling van het tarief.

Tabel 2.5 Ontwikkeling tarief Drank- en Horecawetvergunning 2009 ten opzichte van 2008

Ontwikkeling 2009 ten opzichte van 2008	Aantal gemeenten	Procentuele verdeling
Daling van 5% en meer	6	1
Daling tot 5%	2	0
Gelijkblijvend	56	13
Stijging tot 5%	326	74
Stijging 5% tot 10%	23	5
Stijging 10% tot 25%	5	1
Stijging 25% tot 50%	6	1
Stijging 50% tot 100%	6	1
Stijging van meer dan 100%	11	2
Totaal	441	100

Bron: ABF

Driekwart van de gemeenten heeft in 2009 een verhoging van het tarief van de Drank- en Horecawetvergunning doorgevoerd van maximaal 5%. In één op de tien gemeenten is het tarief in een jaar tijd met meer dan 5% gestegen, waarbij tariefsverhogingen van meer dan het dubbele voorkomen. 13% van de gemeenten heeft het tarief niet gewijzigd en 1% heeft het tarief verlaagd ten opzichte van vorig jaar.

3 Exploitatievergunning

3.1 Inleiding

Een exploitatievergunning is een vergunning tot het exploiteren van een horeca-inrichting (met of zonder alcohol). Een exploitatievergunning is gebaseerd op de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) en heeft als doel de openbare orde en het woon- en leefklimaat in de buurt van het horecabedrijf te beschermen.

In 2009 was een exploitatievergunning in 252 ofwel 57% van de gemeenten vereist, een lichte vermindering ten opzichte van 2008 (60%). Het gaat hierbij om een afzonderlijk tarief voor een exploitatievergunning. Dit betreft meestal een vast bedrag.

In een aantal gemeenten wordt bij het verlenen van een Drank- en Horecawetvergunning automatisch en zonder kosten een exploitatievergunning verleend. Voor een horecabedrijf zonder alcohol geldt dan wel een apart tarief. In dit hoofdstuk is uitgegaan van het apart verlenen van een exploitatievergunning. Gemeenten zonder afzonderlijk tarief voor een exploitatievergunning zijn buiten beschouwing gelaten.

3.2 Tarieven

Het gemiddelde tarief voor een exploitatievergunning bedraagt in 2009 € 196.

De kosten voor een exploitatievergunning liggen in grote gemeenten bijna drie keer zo hoog als in kleine gemeenten.

Tabel 3.1 Gemiddelde tarieven exploitatievergunning 2009 per grootteklasse van gemeente

Grootteklasse	Bedrag in €	% gemeenten met exploitatievergunning
Klein (minder dan 30.000 inwoners)	149	50
Middelgroot (30.000 - 75.000 inwoners)	177	67
Groot (meer dan 75.000 inwoners)	446	78
Totaal	196	57

Bron: ABF

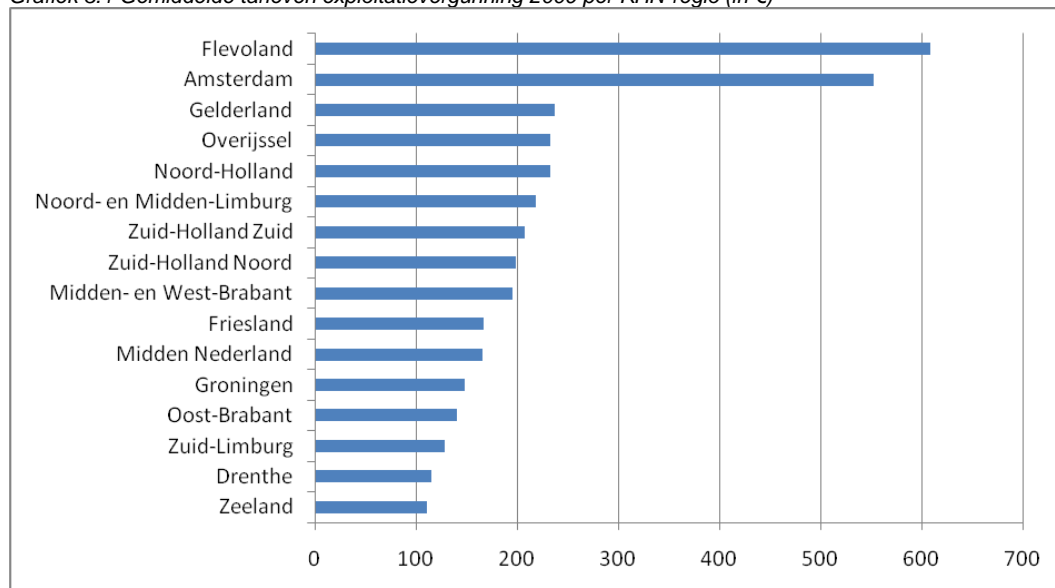
Een verdeling naar landsdeel laat zien dat een exploitatievergunning in het noorden en zuiden van het land relatief lage kosten met zich meebrengt. Gemeenten in het oosten van het land hebben gemiddeld het hoogste tarief.

Tabel 3.2 Gemiddelde tarieven exploitatievergunning 2009 per landsdeel

Landsdeel	Bedrag in €	% gemeenten met exploitatievergunning
Noord (Groningen, Friesland, Drenthe)	155	38
Oost (Overijssel, Gelderland, Flevoland)	245	53
West (Utrecht, Zuid-Holland, Noord-Holland)	208	69
Zuid (Zeeland, Noord-Brabant, Limburg)	158	55
Totaal	196	57

Bron: ABF

Grafiek 3.1 Gemiddelde tarieven exploitatievergunning 2009 per KHN-regio (in €)

Bron: ABF

Tabel 3.3 Verdeling gemeenten met exploitatievergunning 2009 rond het gemiddelde tarief

Verdeling	Aantal gemeenten	Procentuele verdeling
Ver onder het gemiddelde (meer dan 50%)	96	38
Onder het gemiddelde (tot 50%)	70	28
Boven het gemiddelde (tot 50%)	37	15
Ver boven het gemiddelde (meer dan 50%)	49	19
Totaal	252	100

Bron: ABF

3.3 Top 10 hoog en laag

Tabel 3.4 Hoogste en laagste tarieven exploitatievergunning 2009

Duurste gemeenten	Bedrag in €	Goedkoopste gemeenten	Bedrag in €
1 Zaanstad	1.369	1 Wieringen	6
2 Den Haag	1.328	2 Tholen	8
3 Waterland	959	3 Alphen aan den Rijn	13
4 Eindhoven	942	4 Halderberge	15
5 Arnhem	942	5 Hellendoorn	15
6 Rotterdam	910	6 Roosendaal	20
7 Almelo	754	7 Reiderland	20
8 Zwolle	737	8 Reimerswaal	20
9 Utrecht	637	9 Borsele	21
10 Woensdrecht	612	10 Sint-Michielsgestel, Dirksland	23

Bron: ABF

3.4 Vergelijking met 2008

Het gemiddelde tarief voor een exploitatievergunning is in 2009 € 196. Ten opzichte van 2008, toen het gemiddelde tarief € 188 was, betekent dit een stijging van 4,3%.

Om een uitspraak te kunnen doen over de ontwikkeling van het tarief van 2009 ten opzichte van 2008 is de ontwikkeling bekeken van de gemeenten die een exploitatievergunning kennen. Onderstaande tabel geeft een verdeling van de gemeenten naar ontwikkeling van het tarief. Bij 246 gemeenten kan een vergelijking met 2008 worden gegeven.

Tabel 3.5 Ontwikkeling tarief exploitatievergunning 2009 ten opzichte van 2008

Ontwikkeling 2009 ten opzichte van 2008	Aantal gemeenten	Procentuele verdeling
Daling van 5% en meer	1	0
Daling tot 5%	1	0
Gelijkblijvend	40	16
Stijging tot 5%	167	68
Stijging 5% tot 10%	17	7
Stijging 10% tot 25%	6	3
Stijging 25% tot 50%	4	2
Stijging 50% tot 100%	3	1
Stijging van meer dan 100%	7	3
Totaal	246	100

Bron: ABF

In iets meer dan tweederde van de gemeenten die een exploitatievergunning hanteren stijgt het tarief met maximaal 5%. In een op de zes gemeenten is het tarief met meer dan 5% gestegen. Eenzelfde deel van de gemeenten heeft het tarief niet gewijzigd en een enkele gemeente heeft het tarief verlaagd ten opzichte van vorig jaar.

4 Terrasvergunning

4.1 Inleiding

Een terrasvergunning is in 56% van de gemeenten benodigd voor het exploiteren van een terras bij een horecabedrijf. In een deel van de andere gemeenten is een aparte terrasvergunning niet nodig, maar maken bepalingen omtrent het terras deel uit van de Drank- en Horecawetvergunning of de exploitatievergunning. In dit hoofdstuk is uitgegaan van een losse verstrekking van een terrasvergunning en betreft het meestal een vast bedrag.

Tarieven kunnen worden gekoppeld aan verschillende soorten periodes, zoals een jaar-, seizoens- of maandtarief. Om een vergelijking goed mogelijk te maken zijn alle beschikbare tarieven, 248 in totaal, omgerekend naar een jaartarief.

4.2 Tarieven

Het gemiddelde jaartarief voor een terrasvergunning voor een terras van 50 m² bedraagt in 2009 € 94.

De kosten voor een terrasvergunning zijn in grote gemeenten twee keer zo hoog als gemiddeld.

Tabel 4.1 Gemiddelde tarieven terrasvergunning 2009 per grootteklasse van gemeente

Grootteklasse	Bedrag in €	% gemeenten met terrasvergunning
Klein (minder dan 30.000 inwoners)	83	48
Middelgroot (30.000 - 75.000 inwoners)	74	69
Groot (meer dan 75.000 inwoners)	186	78
Totaal	94	56

Bron: ABF

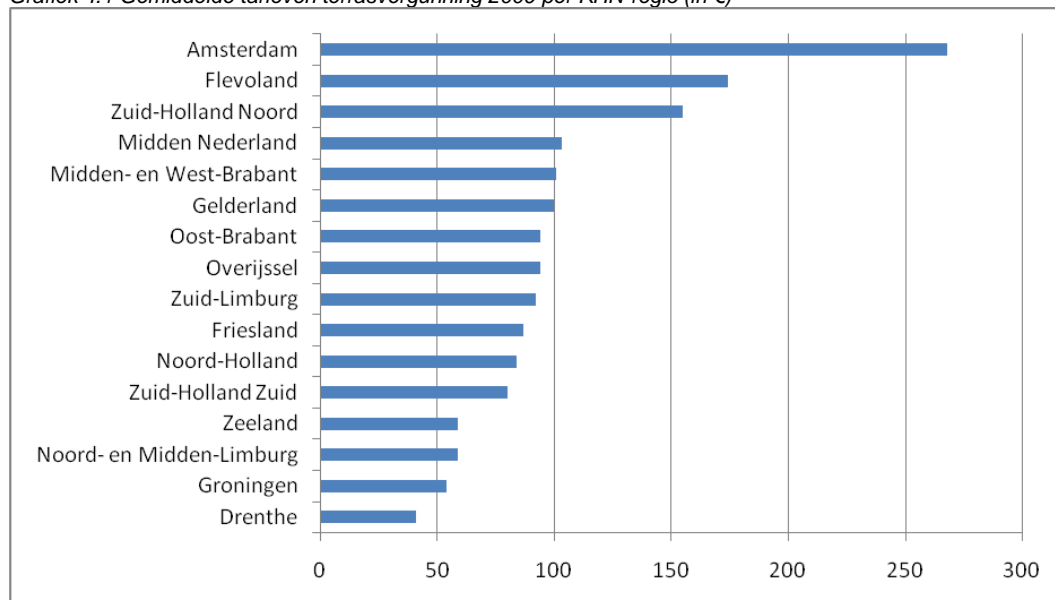
Evenals bij de vergunningen die hiervoor aan de orde kwamen is een terrasvergunning het duurst in het oosten van het land en het goedkoopst in het noorden.

Tabel 4.2 Gemiddelde tarieven terrasvergunning 2009 per landsdeel

Landsdeel	Bedrag in €	% gemeenten met terrasvergunning
Noord (Groningen, Friesland, Drenthe)	71	40
Oost (Overijssel, Gelderland, Flevoland)	102	74
West (Utrecht, Zuid-Holland, Noord-Holland)	102	55
Zuid (Zeeland, Noord-Brabant, Limburg)	85	55
Totaal	94	56

Bron: ABF

Grafiek 4.1 Gemiddelde tarieven terrasvergunning 2009 per KHN-regio (in €)

Bron: ABF

Tabel 4.3 Verdeling gemeenten met terrasvergunning 2009 rond gemiddelde tarief

Verdeling	Aantal gemeenten	Procentuele verdeling
Ver onder het gemiddelde (meer dan 50%)	102	41
Onder het gemiddelde (tot 50%)	64	26
Boven het gemiddelde (tot 50%)	32	13
Ver boven het gemiddelde (meer dan 50%)	50	20
Totaal	248	100

Bron: ABF

4.3 Top 10 hoog en laag

Tabel 4.4 Hoogste en laagste tarieven terrasvergunning 2009

Duurste gemeenten	Bedrag in €	Goedkoopste gemeenten	Bedrag in €
1 Nijmegen	857	1 Menaldumadeel	6
2 Rijnwoude	690	2 Delfzijl	6
3 Almere	456	3 Raalte	6
4 Gulpen-Wittem	450	4 Winschoten	6
5 Hilversum	424	5 Wieringen	6
6 Wijk bij Duurstede	410	6 Wymbritseradiel	7
7 Leeuwarderadeel	400	7 Stede Broec	7
8 Wijchen	390	8 Harlingen	8
9 Cuijk	360	9 Tholen	8
10 Leiden	335	10 Oostzaan	9

Bron: ABF

4.4 Vergelijking met 2008

Het gemiddelde tarief voor een terrasvergunning is in 2009 € 94. Ten opzichte van 2008, toen het gemiddelde tarief € 90 was, betekent dit een stijging van 4,4%.

Om een uitspraak te kunnen doen over de ontwikkeling van het tarief van 2009 ten opzichte van 2008 is de ontwikkeling bekeken van de gemeenten die een aparte terrasvergunning kennen. Onderstaande tabel geeft een verdeling van de gemeenten naar ontwikkeling van het tarief. Bij 247 gemeenten kan een vergelijking met 2008 worden gegeven.

Tabel 4.5 Ontwikkeling tarief terrasvergunning 2009 ten opzichte van 2008

Ontwikkeling 2009 ten opzichte van 2008	Aantal gemeenten	Procentuele verdeling
Daling van 5% en meer	3	1
Daling tot 5%	2	1
Gelijkblijvend	71	29
Stijging tot 5%	124	50
Stijging 5% tot 10%	33	13
Stijging 10% tot 25%	7	3
Stijging 25% tot 50%	2	1
Stijging 50% tot 100%	1	0
Stijging van meer dan 100%	4	2
Totaal	247	100

Bron: ABF

In de helft van de gemeenten die een terrasvergunning hanteren stijgt het tarief met maximaal 5%. In een op de vijf gemeenten is het tarief met meer dan 5% gestegen, waarbij ook tariefsverhogingen van meer dan het dubbele voorkomen. 29% van de gemeenten heeft het tarief niet gewijzigd en enkele gemeenten hebben het tarief verlaagd ten opzichte van vorig jaar.

5 Totaal drie vergunningen

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de kosten van de hiervoor beschreven drie vergunningen, te weten de Drank- en Horecawetvergunning, exploitatievergunning en terrasvergunning bij elkaar opgeteld. Dit vergroot de onderlinge vergelijkbaarheid van de gemeenten, omdat gemeenten waar bijvoorbeeld een terrasvergunning is opgenomen in de Drank- en Horecawetvergunning beter kunnen worden vergeleken met gemeenten waar een afzonderlijk tarief geldt voor een terrasvergunning en een Drank- en Horecawetvergunning.

Omdat niet in iedere gemeente alle drie de genoemde vergunningen zijn vereist, kan het voorkomen dat het totaal tarief in feite alleen de Drank- en Horecawetvergunning betreft, of een optelsom van deze vergunning met één van de andere twee vergunningen. Hoewel dit op het eerste gezicht onvergelijkbare bedragen kan opleveren, is het wel de situatie waar een horecaondernemer in de praktijk mee te maken krijgt bij het starten van een bedrijf.

Gebleken is dat een aantal gemeenten één tarief hanteert of een vorm van korting geeft wanneer meerdere vergunningen tegelijk worden aangevraagd. Voorzover bekend is hiermee rekening gehouden bij de optelling van de kosten voor de drie vergunningen.

Met ingang van 2009 heeft het grootste deel van de horecabedrijven geen gebruiksvergunning meer nodig, maar volstaat een kostenloze gebruiksmelding met betrekking tot het brandveilig gebruik van een gebouw. Uitzondering hierop vormen horecabedrijven met meer dan tien bedden, maar aangezien de casus die aan dit onderzoek ten grondslag lag een cafébedrijf betreft, wordt de gebruiksvergunning verder buiten beschouwing gelaten. Waar in de volgende paragrafen totaal tarieven worden vergeleken met vorig jaar betreft het dan ook een optelsom van dezelfde drie vergunningen.

5.2 Tarieven

Met het wegvallen van de gebruiksvergunning worden de totale kosten voor horecagereleerde vergunningen aanzienlijk lager dan voorheen. De gebruiksvergunning maakte in 2008 namelijk 60% uit van de totale vergunningkosten.

Het gemiddelde tarief voor de drie resterende vergunningen uit de voorgaande hoofdstukken bedraagt in 2009 € 378.

Tabel 5.1 Gemiddelde tarieven totaalpakket vergunningen 2009 per grootteklasse van gemeente

Grootteklasse	Bedrag in €
Klein (minder dan 30.000 inwoners)	307
Middelgroot (30.000 - 75.000 inwoners)	398
Groot (meer dan 75.000 inwoners)	820
Totaal	378

Bron: ABF

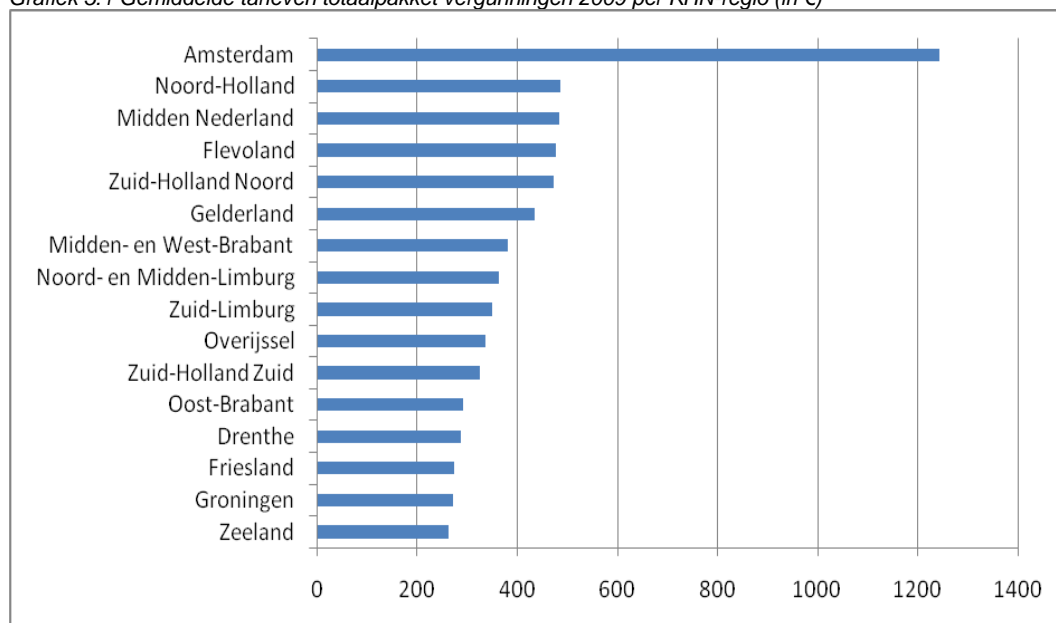
Gemeenten in het westen en het oosten van het land hebben relatief hoge kosten voor het totaalpakket van vergunningen, in het noorden is een horecabedrijf hiervoor het minste kwijt.

Tabel 5.2 Gemiddelde tarieven totaalpakket vergunningen 2009 per landsdeel

Landsdeel	Bedrag in €
Noord (Groningen, Friesland, Drenthe)	276
Oost (Overijssel, Gelderland, Flevoland)	409
West (Utrecht, Zuid-Holland, Noord-Holland)	438
Zuid (Zeeland, Noord-Brabant, Limburg)	330
Totaal	378

Bron: ABF

Grafiek 5.1 Gemiddelde tarieven totaalpakket vergunningen 2009 per KHN-regio (in €)

Bron: ABF

Tabel 5.3 Verdeling gemeenten met totaalpakket vergunningen 2009 rond gemiddelde tarief

Verdeling	Aantal gemeenten	Procentuele verdeling
Ver onder het gemiddelde (meer dan 50%)	123	28
Onder het gemiddelde (tot 50%)	145	33
Boven het gemiddelde (tot 50%)	88	20
Ver boven het gemiddelde (meer dan 50%)	85	19
Totaal	441	100

Bron: ABF

5.3 Top 10 hoog en laag

In tegenstelling tot eerdere jaren, toen vooral de gebruiksvergunning zwaar op de totale kosten drukte, is het na het wegvallen van deze vergunning met name de exploitatievergunning die in de duurdere gemeenten een groot deel van de kosten bepaalt. Zo is het grootste deel van de tien gemeenten met een hoog tarief voor de exploitatievergunning ook terug te vinden in de onderstaande top 10.

In negen van de tien goedkoopste gemeenten wordt het lage totaaltarief deels verklaard doordat dit uitsluitend een Drank- en Horecawetvergunning bevat. Alleen in Menaldumadeel is naast de Drank- en Horecawetvergunning ook een aparte terrasvergunning vereist maar blijven de totale kosten desondanks laag.

Tabel 5.4 Hoogste en laagste tarieven totaalpakket vergunningen 2009

1	Duurste gemeenten	Bedrag in €	1	Goedkoopste gemeenten	Bedrag in €
1	Zaanstad	2.170	1	het Bildt	28
2	Eindhoven	1.976	2	Menaldumadeel	33
3	Waterland	1.841	3	Eersel	39
4	Den Haag	1.782	4	Bunschoten	44
5	Nijmegen	1.400	5	Veghel	45
6	Rotterdam	1.386	6	Giessenlanden	45
7	Hilversum	1.262	7	West Maas en Waal	46
8	Woerden	1.243	8	Kessel	50
9	Amsterdam	1.242	9	Baarle-Nassau	50
10	Woensdrecht	1.182	10	Nijefurd	52

Bron: ABF

Voor de onderlinge vergelijkbaarheid van gemeenten is de omvang van de gemeente een goede indicator. Ook dan blijkt dat de tarieven van gemeenten sterk uiteenlopen.

Tabel 5.5 Hoogste en laagste tarieven totaalpakket vergunningen 2009 bij gemeenten met meer dan 75.000 inwoners

1	Duurste gemeenten	Bedrag in €	1	Goedkoopste gemeenten	Bedrag in €
1	Zaanstad	2.170	1	Roosendaal	190
2	Eindhoven	1.976	2	Hengelo	294
3	Den Haag	1.782	3	Helmond	320
4	Nijmegen	1.400	4	Zoetermeer	321
5	Rotterdam	1.386	5	Westland	326
6	Hilversum	1.262	6	s-Hertogenbosch	391
7	Amsterdam	1.242	7	Emmen	400
8	Arnhem	1.083	8	Amstelveen	447
9	Haarlemmermeer	1.078	9	Deventer	455
10	Dordrecht	944	10	Schiedam	512

Bron: ABF

Tabel 5.6 Hoogste en laagste tarieven totaalpakket vergunningen 2009 bij gemeenten met 30.000-75.000 inwoners

1	Duurste gemeenten	Bedrag in €	1	Goedkoopste gemeenten	Bedrag in €
1	Woerden	1.243	1	Veghel	45
2	Almelo	894	2	Geldrop-Mierlo	79
3	IJsselstein	808	3	Roermond	91
4	Nieuwegein	792	4	Barendrecht	100
5	Maarssen	785	5	Coevorden	102
6	Utrechtse Heuvelrug	768	6	Oldenzaal	118
7	Den Helder	762	7	Sneek	123
8	Heerhugowaard	736	8	Bronckhorst	132
9	Zevenaar	708	9	Gorinchem	153
10	Velsen	690	10	Maassluis	164

Bron: ABF

Tabel 5.7 Hoogste en laagste tarieven totaalpakket vergunningen 2009 bij gemeenten tot 30.000 inwoners

Duurste gemeenten	Bedrag in €	Goedkoopste gemeenten	Bedrag in €
1 Waterland	1.841	1 het Bildt	28
2 Woensdrecht	1.182	2 Menaldumadeel	33
3 Leerdam	961	3 Eersel	39
4 Meijel	942	4 Bunschoten	44
5 Ooststellingwerf	933	5 Giessenlanden	45
6 Ameland	925	6 West Maas en Waal	46
7 Bloemendaal	900	7 Kessel	50
8 Rijnwoude	899	8 Baarle-Nassau	50
9 Oud-Beijerland	893	9 Nijefurd	52
10 Wijk bij Duurstede	887	10 Halderberge	52

Bron: ABF

5.4 Vergelijking met 2008

Het gemiddelde tarief voor het totaalpakket vergunningen bedraagt in 2009 € 378. Ten opzichte van 2008, toen het gemiddelde tarief € 362 was, betekent dit een stijging van 4,4%.

Om een uitspraak te kunnen doen over de ontwikkeling van het totaaltarief van 2009 ten opzichte van 2008 is de ontwikkeling bekeken van de gemeenten. Onderstaande tabel geeft een verdeling van de gemeenten naar ontwikkeling van het tarief.

Tabel 5.8 Ontwikkeling tarief totaalpakket vergunningen 2009 ten opzichte van 2008

Ontwikkeling 2009 ten opzichte van 2008	Aantal gemeenten	Procentuele verdeling
Daling van 25% en meer	7	2
Daling van 5% tot 25%	3	1
Daling tot 5%	4	1
Gelijkblijvend	45	10
Stijging tot 5%	323	73
Stijging 5% - 10%	22	5
Stijging 10%-25%	11	3
Stijging 25% - 50%	7	2
Stijging 50% -100%	9	2
Stijging van meer dan 100%	10	2
Totaal	441	100

Bron: ABF

In bijna driekwart van de gemeenten is het totaaltarief met maximaal 5% gestegen. In één op de zeven gemeenten is het tarief met meer dan 5% gestegen. In een op de tien gemeenten zijn de totale kosten niet gewijzigd en in enkele gemeenten vallen de kosten lager uit dan vorig jaar.

6. Precariobelasting

6.1 Inleiding

Precariobelasting is een vergoeding voor het gebruik van gemeentegrond, zoals voor de exploitatie van een terras bij een horecabedrijf. De hoogte van de precariobelasting wordt over het algemeen vastgesteld aan de hand van het aantal vierkante meters waaruit het terras bestaat. In dit onderzoek wordt uitgegaan van een onoverdekt (zomer-)terras van 50 m² op de duurste locatie in de gemeente.

Voor de vergelijkbaarheid tussen de gemeenten onderling is evenals bij de terrasvergunning zoveel mogelijk uitgegaan van het precariotarief voor één jaar. Daar waar een tarief per maand wordt gehanteerd, heeft dan ook een vermenigvuldiging met 12 plaatsgevonden, tenzij een gemeente aangeeft een maximaal aantal maanden te hanteren. In gemeenten waar enkel en alleen een tarief per (zomer)seizoen geldt, is dat tarief gehanteerd.

In een aantal gemeenten geldt een algemeen precariotarief per m², maar dit is niet specifiek van toepassing op een horecaterras. In deze gemeenten is dan ook geen precariobelasting voor een terras berekend. In andere gemeenten is geen sprake van precario maar wordt gesproken over een huurovereenkomst; in de analyse wordt dit wel als hetzelfde behandeld.

Precariobelasting wordt niet in iedere gemeente geheven. In 2009 wordt in 176 van de 441 gemeenten precariobelasting geheven, ofwel 40% van het totaal aantal gemeenten. Dit is nagenoeg hetzelfde percentage als in 2008.

6.2 Tarieven

Indien precariobelasting wordt geheven is het gemiddelde tarief in 2009 € 1.600.

Tabel 6.1 Gemiddelde tarieven precario 2009 per grootteklasse van gemeente

Grootteklasse	Bedrag in €	% gemeenten met precario
Klein (minder dan 30.000 inwoners)	1.473	28
Middelgroot (30.000 - 75.000 inwoners)	1.412	53
Groot (meer dan 75.000 inwoners)	2.180	90
Totaal	1.600	40

Bron: ABF

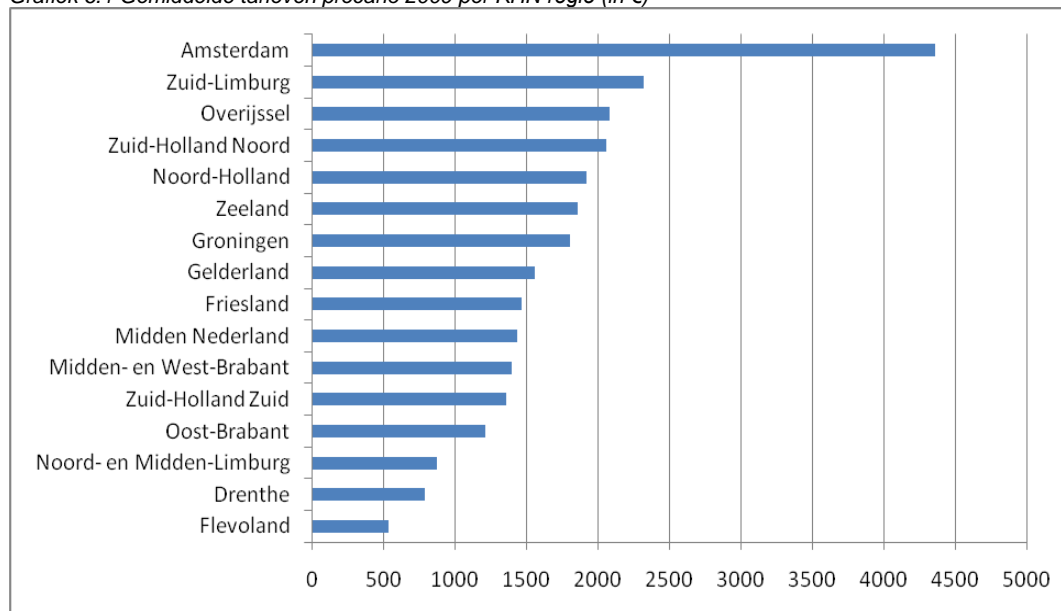
Gemeenten in het westen en het oosten van het land hebben een relatief hoog precariotarief, in het noorden ligt dit het laagst.

Tabel 6.2 Gemiddelde tarieven precario 2009 per landsdeel

Landsdeel	Bedrag in €	% gemeenten met precario
Noord (Groningen, Friesland, Drenthe)	1.353	27
Oost (Overijssel, Gelderland, Flevoland)	1.648	35
West (Utrecht, Zuid-Holland, Noord-Holland)	1.703	49
Zuid (Zeeland, Noord-Brabant, Limburg)	1.491	40
Totaal	1.600	40

Bron: ABF

Grafiek 6.1 Gemiddelde tarieven precario 2009 per KHN-regio (in €)

Bron: ABF

Tabel 6.3 Verdeling gemeenten met precario 2009 rond gemiddelde tarief

Verdeling	Aantal gemeenten	Procentuele verdeling
Ver onder het gemiddelde (meer dan 50%)	47	27
Onder het gemiddelde (tot 50%)	56	32
Boven het gemiddelde (tot 50%)	38	22
Ver boven het gemiddelde (meer dan 50%)	35	20
Totaal	176	100

Bron: ABF

6.3 Top 10 hoog en laag

Tabel 6.4 Hoogste en laagste tarieven precario 2009

Duurste gemeenten		Bedrag in €	Goedkoopste gemeenten		Bedrag in €
1	Maastricht	6.324	1	Alphen aan den Rijn	121
2	Ommen	4.928	2	Rotterdam	149
3	Amsterdam	4.356	3	Cranendonck	213
4	Haarlem	4.055	4	Nederweert	245
5	Schoonhoven	4.020	5	Lochem	250
6	Leidschendam-Voorburg	3.900	6	Noord-Beveland	278
7	Texel	3.864	7	Uitgeest	293
8	's-Hertogenbosch	3.748	8	Almere	310
9	Valkenburg aan de Geul	3.600	9	Horst aan de Maas	345
10	Enschede	3.598	10	Den Helder	398

Bron: ABF

6.4 Vergelijking met 2008

Het gemiddelde precariotarief is in 2009 € 1.600. Ten opzichte van 2008, toen het gemiddelde tarief € 1.550 was, betekent dit een stijging van 3,2%.

Om een uitspraak te kunnen doen over de ontwikkeling van het precariotarief van 2009 ten opzichte van 2008 is de ontwikkeling bekeken van de gemeenten. Onderstaande tabel geeft een verdeling van de gemeenten naar ontwikkeling van het tarief. Bij 176 gemeenten kan een vergelijking met 2008 worden gegeven.

Tabel 6.5 Ontwikkeling tarief precario 2009 ten opzichte van 2008

Ontwikkeling 2009 ten opzichte van 2008	Aantal gemeenten	Procentuele verdeling
Daling van 5% en meer	2	1
Daling tot 5%	3	2
Gelijkblijvend	26	15
Stijging tot 5%	123	70
Stijging 5% tot 10%	9	5
Stijging 10% tot 25%	5	3
Stijging 25% tot 50%	4	2
Stijging 50% tot 100%	2	1
Stijging van meer dan 100%	2	1
Totaal	176	100

Bron: ABF

In 70% van de gemeenten is het precariotarief met maximaal 5% gestegen. In een op de acht gemeenten is het tarief met meer dan 5% gestegen. In 15% van de gemeenten is het tarief niet gewijzigd en in enkele gemeenten vallen de kosten lager uit dan vorig jaar.

7. Wisseling van leidinggevende

7.1 Inleiding

Wanneer een horecabedrijf een nieuwe leidinggevende krijgt, moet hiervoor een nieuwe Drank- en horecawetvergunning worden aangevraagd. In veel gemeenten hoeft voor een herziening van de vergunning niet het volledige legesbedrag te worden betaald. Dit geldt in 2009 voor ongeveer 63% van de gemeenten in Nederland. Dit is een stijging ten opzichte van 2008, toen 56% van de gemeenten een lager tarief hanteerde.

Een reden voor het toepassen van een lager tarief kan zijn dat gemeenten het voorafgaande onderzoek beperken tot het nagaan van antecedenten van de nieuwe leidinggevende ofwel de zedelijkheidseisen. Door het achterwege laten van bijvoorbeeld een onderzoek naar de inrichtingseisen, indien dit nog kort geleden heeft plaatsgevonden, kunnen de kosten voor de nieuwe vergunning worden beperkt.

7.2 Tarieven

Gemiddeld kost het verkrijgen van een nieuwe Drank- en Horecawetvergunning in verband met het wisselen van een leidinggevende € 113.

Tabel 7.1 Gemiddelde tarieven wisseling leidinggevende 2009 per grootteklasse van gemeente

Grootteklasse	Bedrag in €
Klein (minder dan 30.000 inwoners)	104
Middelgroot (30.000 - 75.000 inwoners)	120
Groot (meer dan 75.000 inwoners)	164
Totaal	113

Bron: ABF

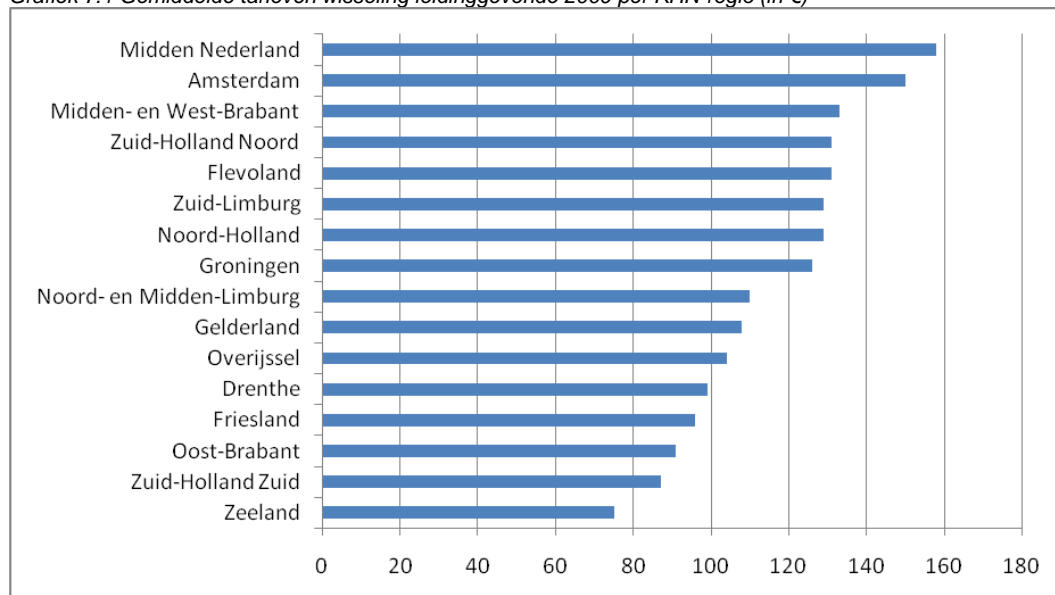
De kosten voor het wisselen van een leidinggevende op de Drank- en Horecawetvergunning zijn in het westen van het land relatief hoog.

Tabel 7.2 Gemiddelde tarieven wisseling leidinggevende 2009 per landsdeel

Landsdeel	Bedrag in €
Noord (Groningen, Friesland, Drenthe)	107
Oost (Overijssel, Gelderland, Flevoland)	109
West (Utrecht, Zuid-Holland, Noord-Holland)	122
Zuid (Zeeland, Noord-Brabant, Limburg)	108
Totaal	113

Bron: ABF

Grafiek 7.1 Gemiddelde tarieven wisseling leidinggevende 2009 per KHN-regio (in €)

Bron: ABF

Tabel 7.3 Verdeling gemeenten wisseling leidinggevende 2009 rond het gemiddelde tarief

Verdeling	Aantal gemeenten	Procentuele verdeling
Ver onder het gemiddelde (meer dan 50%)	133	30
Onder het gemiddelde (tot 50%)	143	33
Boven het gemiddelde (tot 50%)	69	16
Ver boven het gemiddelde (meer dan 50%)	95	22
Totaal	440	100

Bron: ABF

7.3 Top 10 hoog en laag

Tabel 7.4 Hoogste en laagste tarieven wisseling leidinggevende 2009

Duurste gemeenten	Bedrag in €	Goedkoopste gemeenten	Bedrag in €
1 Woensdrecht	570	1 Schouwen-Duiveland	10
2 Haarlemmermeer	498	2 Alphen aan den Rijn	13
3 Utrechtse Heuvelrug	461	3 Tytsjerksteradiel	16
4 Zevenaar	458	4 Menaldumadeel	16
5 Dongeradeel	396	5 Ouderkerk	16
6 Venlo	394	6 Bellingwedde	16
7 Zoeterwoude	392	7 Bergeijk	18
8 Stadskanaal	381	8 Cranendonck	19
9 Houten	358	9 Vlieland	20
10 Maastricht	351	10 Doesburg	21

Bron: ABF

7.4 Vergelijking met 2008

De gemiddelde kosten voor het verkrijgen van een nieuwe Drank- en Horecawetvergunning in verband met het wisselen van een leidinggevende zijn in 2009, evenals in 2008, € 113.

Om een uitspraak te kunnen doen over de ontwikkeling van het tarief van 2009 ten opzichte van 2008 is de ontwikkeling per individuele gemeente bekeken. Onderstaande tabel geeft een verdeling van de gemeenten naar ontwikkeling van het tarief. Voor 438 gemeenten kan een vergelijking met 2008 worden gegeven.

Tabel 7.5 Ontwikkeling tarief wisseling leidinggevende 2009 ten opzichte van 2008

Ontwikkeling 2009 ten opzichte van 2008	Aantal gemeenten	Procentuele verdeling
Daling van 25% en meer	9	2
Daling tot 25%	9	2
Gelijkblijvend	76	17
Stijging tot 5%	291	66
Stijging 5% tot 10%	28	6
Stijging 10% tot 25%	5	1
Stijging 25% tot 50%	6	1
Stijging 50% tot 100%	6	1
Stijging van meer dan 100%	8	2
Totaal	438	100

Bron: ABF

In tweederde van de gemeenten heeft een verhoging van het tarief met maximaal 5% plaatsgevonden. In één op de negen gemeenten is het tarief met meer dan 5% gestegen. In één op de zes gemeenten is het tarief niet gewijzigd en 4% heeft het tarief verlaagd ten opzichte van vorig jaar.